

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : חורף תש"ע, 2010
היקף הבחינה : שתי יחידות לימוד
מספר שאלון : 990202

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

ת ק ש ו ר ת
הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שלוש שעות
ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה שלושה חלקים :
פרק ראשון (4x10) - 40 נקודות
פרק שני (5x10) - 50 נקודות
פרק שלישי (5x2) - 10 נקודות
סה"כ - 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר לשימוש : אין
ד. ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות לנבחנים ולנבחנות כאחד.

ה. מלאו את הפרטים הבאים :	פרטי מרכז ההשכלה :
מספר נבחן/ת : _____	שם המוסד : _____
שם נבחן/ת : _____	שם היישוב : _____
שם משפחה פרטי	שם מרכז הבחינה : _____
מס ת.ז. <input type="text"/>	

הדבק מדבקת נבחן	הדבק מדבקת שאלון
-----------------	------------------

ב ה צ ל ח ה !

שם המעריך : _____
ציון הבחינה : _____

פרק ראשון (40 נקודות)

קרא את הקטע הבא והשב על ארבע מתוך השאלות 1-5. (לכל שאלה 10 נקודות).

"לא הכול אותו דבר"

מאת: עוזי בנימין

מעובד על-פי "העין השביעית"

08/08/2009

אנו חיים בתקופה שבה אין אבחנה בין עיקר לטפל באמצעי התקשורת, ונראה כאילו "הכול אותו הדבר". הדבר נובע מכך שהתקשורת מחקה את התקשורת באינטרנט, בה כל "גולש" הוא עיתונאי, שיכול לכתוב על כל מה ש"בא לו". בגלל קיומה של תחרות מסחרית רבה, העיתונאים כלל לא מבחינים בין מידע עיקרי (ראשי) למידע משני. לדוגמה:

צעיר בן 16 נהרג בתאונת דרכים. התברר כי נהג ללא רישיון, נסע במהירות מופרזת, ראה מולו שוטרים וביקש להימלט מהם, נתקל בעמוד תאורה – ונהרג במקום.

התקשורת הקדישה מקום נכבד לטענות בני משפחתו של ההרוג, שהאשימו את הרשויות במדינה במצב הכבישים ובכך שאין עמודי תאורה, ולא הדגישה מספיק את העובדה שהצעיר נהג ללא רישיון באופן לא זהיר שהביא למותו.

דוגמה זו ממחישה את התופעה המאפיינת את התקשורת לסוגיה: אובדן האבחנה בין עיקר לטפל, בין עיקרי למשני, בין סיבה לתוצאה. אמצעי התקשורת של היום אינם מפעילים שיקולים מקצועיים כמו פעם.

בעבר נהגו עיתונאים – כתבים ועורכים – לפעול בהיגיון כשרצו להחליט איזה מידע להעביר לציבור וכיצד להציג אותו. הם נהגו לדרג את חשיבות המידע, שהם מפיצים באמצעי התקשורת, באופן שהבהיר לקהל מה חשוב יותר ומה פחות. היום המצב שונה: המידע פרוץ לחלוטין, וכל מידע שמתפרסם שווה בחשיבותו למשנהו. וכך מקבלות טענותיהם של עבריינים תשומת לב דומה לזו שמקבל גיליון האישום, שמוגש נגדם על ידי הגורמים הממונים על אכיפת החוק.

השאלות:

1. מהי טענתו של כותב המאמר על האופן שבו מוגש היום מידע לציבור?
2. האירוע שבו נהרג צעיר בתאונת דרכים הוא דוגמה לאופן הבעייתי שבו מוגש המידע לציבור.
- מה היה צריך, לדעתך, להדגיש ולהבליט ומה היה צריך להצניע בסיקור האירוע?
3. כיצד נהגו לסקר בעבר אירוע וכיצד מסקרים אותו היום?
4. התחרות המסחרית היא בעצם רדיפה אחרי רייטינג. הסבר מהו רייטינג (=מדרוג) וכיצד הוא משפיע על אופן הגשת המידע בעיתונות הכתובה והמשודרת.
5. אחד המאפיינים של התקשורת באינטרנט "שכל גולש יכול להיות עיתונאי ולכתוב מה ש"בא לו".
הצג יתרון אחד וחסרון אחד לתופעה זו.

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מתוך השאלות 6-13. תשובה מלאה - 10 נקודות.

6. תוכניות מציאות (ריאליטי)

- התוכנית "רוקדים עם כוכבים" זכתה לפופולאריות רבה וצפו בה צופים רבים.
- א. הסבר שני מאפיינים המתאימים להגדרה של התוכנית "רוקדים עם כוכבים" כתוכנית מציאות. (5 נק')
- ב. מהם הצרכים עליהם עונה תוכנית זו לפי גישת השימושים והסיפוקים? (5 נק')

7. תפקידי התקשורת

לפניך רשימת תוכניות – מהו התפקיד העיקרי מתוך תפקידי התקשורת אותה ממלאת התוכנית:

- א. ארץ נהדרת- תוכנית בידור וסאטירה (2 נק')
- ב. מסע הסברה על נהיגה ללא אלכוהול (2 נק')
- ג. תוכנית לזכרם של חיילי צה"ל ביום הזיכרון (2 נק')
- ד. תוכנית המסבירה את הסיבות לעליית מחירי הדלק (2 נק')
- ה. תחזית מזג האוויר בסיום החדשות (2 נק')

8. המודל היסטורי של כספי להתפתחות אמצעי התקשורת

- א. הצג והסבר את ארבעת השלבים של מודל כספי להתפתחות אמצעי התקשורת.
(5 נק')
ב. כיצד התגוננה העיתונות הכתובה בפני אמצעי התקשורת האלקטרוניים? (5 נק')

9. מפת התקשורת בישראל

- א. הסבר מהי בעלות צולבת וכיצד היא משפיעה על חופש הביטוי בישראל. (5 נק')
ב. מי הם בעלי השליטה בבעלות הצולבת בישראל? (5 נק')

10. המצאת הדפוס

- א. מדוע לדעתך נחשבת המצאת הדפוס לנקודת מפנה בתרבות המערבית? (5 נק')
ב. כיצד השפיע הדפוס על חרות האדם וחופש הביטוי? (5 נק')

11. חדשות ומציאות

הרצח הנורא של בני משפחת אושרנקו תפס את העמודים הראשונים בעיתונות הכתובה והמשודרת וזכה לכותרות רבות.

- א. מנה חמישה מרכיבי חדשותיות שבאים לידי ביטוי בסיקור אירוע זה. (5 נק')
ב. לאורך כל סיקור הפרשה טושטשה תמונתה של בתו של הרוצח באמצעי התקשורת. מהו החוק המצדיק טשטוש זה? (5 נק')

12. מסרי שכנוע

- א. הצג והסבר חמש שיטות בהן משתמשים התועמלנים כדי לשכנע אותנו לרכוש מוצר. (5 נק')
ב. חברת תלמה בחרה בשחקנית אורנה נאי כדי לקדם את דגני הבוקר שלה. מדוע? (5 נק')

13. אירוע מדיה

טקס בחירת מיס יוניברס מתקיים מידי שנה וצופים בו רבים מכל רחבי העולם.

- א. ציין שלושה מאפיינים של אירוע מדיה שבאים לידי ביטוי באירוע זה. (5 נק')
ב. ציין והסבר לאיזה סוג מתוך שלושה סוגי אירועי מדיה שלמדת, שייך האירוע. (5 נק')

פרק שלישי

הגדרות. יש להגדיר 5 מתוך 8 המושגים הבאים (14-21, לכל הגדרה 2 נקודות, סה"כ 10 נקודות):

14. חוק לשון הרע

15. טוקבק

16. מודל קווי

17. משוב

18. צנזורה צבאית

19. עניין ציבורי

20. תיאורית המזרק

21. חיסיון עיתונאי

בהצלחה!